Selahaddin Eyyubi'nin İngiliz şövalyesi

"Robert of St Albans: Tapınak'tan Eyyûbî ordusuna, 1185-1187"

SEBAHATTİN ÇELEBİ

Kudüs'ü korumaya yemin etmiş bir Tapınak Şövalyesi, iki yıl sonra Selahaddin'in yeğeniyle evli ve onun sancağı altında aynı şehre yürüyor. Hikâyesi tek bir İngiliz kroniğinin birkaç satırında saklı; ama o satırlar, Haçlı Seferleri'nin yalnızca kılıçların değil gönüllerin de savaşı olduğunu anlatıyor.

1185.

İngiliz kronikçi Roger of Howden, II. Henry'nin saltanat yıllığına Kutsal Topraklar'dan gelen bir haberi kaydediyor. Haber kısa, dili sert: Robertus de Sancto Albano adlı bir Tapınak Şövalyesi Hristiyanlıktan dönmüş, Selahaddin'e gitmiş, onun yeğeniyle evlenmiş ve Kudüs'e karşı bir orduya kumanda etmiş.1 Kâtibin kaleminden ne bir açıklama çıkıyor ne bir merhamet; yalnızca bir mürtedin adı ve utancı.

O birkaç satır, sekiz yüz yıldır bir adamın bütün hayatı.

Robert of St Albans hakkında bildiğimiz her şey bu satırlardan ve onları tekrarlayan sonraki kalemlerden ibaret. Müslüman kaynaklar ondan söz etmiyor; ne İbn Şeddâd, ne İmâdüddin el-İsfahânî, ne İbnü'l-Esîr. Selahaddin'in tarafına geçen adam, Selahaddin'in tarihçilerinin defterine girmedi.2 Hikâyesini yalnızca bıraktığı taraf yazdı; öfkeyle.

Yemin ettiği şehri korumak için gelmişti.

St Albans, Londra'nın kuzeyinde bir manastır kasabası; İngiltere'nin ilk şehidinin adını taşıyor. Oradan gelen bir genç adamın Tapınak Şövalyeleri'ne katılması, o çağda insanın kendini verebileceği en kesin yemin. Yoksulluk, iffet, itaat ve ölünceye kadar Kutsal Kabir'in hizmeti. Beyaz pelerinin üstündeki kırmızı haç, geri dönüşü olmayan bir yolun işareti.

Robert bu yolu 1180'lerin başında Kudüs'e kadar yürüdü. Karşısında bulduğu Doğu, vaazlarda anlatılan Doğu değildi. Kudüs Krallığı içten içe çürüyordu; cüzzamlı Kral IV. Baudouin ölüyor, saray hizipleri birbirini yiyor, Tapınakçılar ile Hospitalyeler birbirine düşman. Karşı tarafta ise Mısır'dan Halep'e uzanan toprakları tek elde toplamış, düşmanının bile hakkını teslim ettiği bir hükümdar: Selahaddin.

T. W. Arnold bunu yüz yıl önce şöyle tarif etmişti: Selahaddin'in kahramanca hayatı ve karakteri, çağının Hristiyanlarının zihninde özel bir büyü yaratmış; bazı şövalyeler ona öyle çekilmiş ki inançlarını ve kavimlerini bırakıp Müslümanlara katılmışlar. Arnold'un verdiği ilk örnek Robert of St Albans.3

1185'te yemini bozdu ve kimse nedenini yazmadı.

Kronik *"niçin"* demiyor. Esir mi düştü, bir tartışmada mı ikna oldu, kendi tarafının